

ΠΡΟΟΙΜΙΟ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΤΗΤΑΣ

Δημήτρης Κ. Μπάκας

Όλοι μας επιθυμούμε να είμαστε ευτυχισμένοι σε όλη μας τη ζωή. **Η ευτυχία είναι ένα από τα σημαντικά αγαθά. Ίσως το πιο σημαντικό.** Ο καθένας μας θα ήθελε να είναι ευτυχισμένος πάντοτε. Δύσκολα όμως μπορεί να προσδιοριστεί η έννοια της ευτυχίας και προπαντός **πιο δύσκολα επιτυγχάνεται από όλους.** Τι είναι, όμως ευτυχία; Πως προσδιορίζεται; Είναι κάτι που μας χαρίζεται! Πως αποχτιέται; Είναι κάτι προσωπικό ή εξαρτάται από πολλούς παράγοντες! Η τύχη ποιον ρόλο παίζει; Ρυθμίζεται σε κάποιο βαθμό; **Ποιου είδους ευτυχία είναι η καλύτερη;** Τι είδους άνθρωποι είναι οι ευτυχισμένοι άνθρωποι! Πολλά και αναπάντητα τα ερωτήματα. Μιλάμε φυσικά για μια παρούσα στη ζωή μας ευτυχία και όχι για μια μελλοντική, σε άλλον Κόσμο μεταφυσικό.

Ένα είναι σίγουρο ότι σημερινή δική μας κοινωνική αντίληψη η κυριαρχούσα άποψη είναι ότι η ευτυχία εξαρτάται κατά κύριο λόγο από **τα πόσα χρήματα** διαθέτουμε για κατανάλωση και πόση **δύναμη** έχουμε για επιρροή στο κοινωνικό περιβάλλον μας. **Ο άνθρωπος είναι ο πρωταγωνιστής της ζωής και ο κύριος αποδέκτης της.** Παρά το ότι τα πάντα παράγονται για τον άνθρωπο, όμως, και παρά την απίστευτη πληθώρα των σημερινών υλικών και όχι μόνον αγαθών και απολαύσεων η **ευτυχία είναι μάλλον ασύλληπτο αγαθό.**

Ας τα πάρουμε τα πράγματα από την αρχή. Ο άνθρωπος, όπως τουλάχιστο επιστημονικά γίνεται αποδεχτό, **δεν προήλθε από παρθενογένεση.** Δεν είναι αποκομμένος πλήρως από τα άλλα έμβια όντα. Ασφαλώς είναι από πολλές πλευρές το πιο τέλει έμβιο ον, **αλλά έχει ριζώματα και στη φύση και στον άλλο έμβιο κόσμο.**

Όποια και να είναι η γένεσή του, είτε είναι γένεση της τύχης είτε δημιουργημα Υπέρτατης Δύναμης ο άνθρωπος είναι ενταγμένος με δυνατά ριζώματα στο φυσικό, όπως και στο ανθρώπινο περιβάλλον. Τόσο, όμως, το πρώτο όσο και το δεύτερο φαίνεται απείρως μεγάλα για να κατανοηθούν από την ανθρώπινη νόηση. Ο ίδιος ο άνθρωπος διαπίστωσε με την δύναμη της **αυτοσυνειδησίας**, ιδιότητα που μόνον αυτός διαθέτει, ότι έχει μέσα του ένα άλλο άπειρο κόσμο γεμάτο συναισθήματα και αυθόρμητα ένστικτα με αθέατες για τη συνείδηση πτυχές, που συμβάλλει καθοριστικά στη αίσθηση που έχει για τη ζωή του. Άρα τα κύρια ριζώματα του κάθε ανθρώπινου όντος βρίσκονται **στο φυσικό-αντικειμενικό κόσμο, στο ανθρώπινο γένος [είδος] και στον εσωτερικό του κόσμο.**

Ο ίδιος ο ατομικός εαυτός βρίσκεται κατά κάποιο τρόπο στην τομή της οπισθοτομίας των τριών αυτών κατευθύνσεων. Ο άνθρωπος μέσα σε αυτούς τους χώρους βρίσκει τα **ερείσματά του**, που συνήθως είναι και **εμπόδια για την ελευθερία του.** Βασική του επιθυμία είναι να τους γνωρίσει μέσα από τα ερεθίσματα που παίρνει με τα αισθητήρια όργανά του, να σχηματίσει αντίληψη μέσα από εικόνες-μορφές που ο νους του σχηματίζει. Να τους τακτοποιήσει ως σχήματα προβλέψιμα και να νιώσει **ασφάλεια**, γιατί σε κάποιο βαθμό μπορεί να προβλέψει κάθε μεταβολή που θα προκαλούσε καταστροφή στον ίδιο.

Ακριβώς **τα όργανά του είναι σχεδιασμένα να διακρίνουν κυρίως τις μεταβολές σε ήχους, παραστάσεις και καταστάσεις.** Οι δυνατότητες και τα μεγέθη που διακρίνει είναι στα δικά του μέτρα. Με άλλα λόγια δε μπορεί να δει [με γυμνό μάτι και αυτί] σε μεγάλες αποστάσεις, ούτε όλο το εύρος του φωτεινού φάσματος, ούτε τα σχήματα πέρα από εκείνα που έχει συνηθίσει να αντιλαμβάνεται.

Με την ανάπτυξη των νοητικών ικανοτήτων και κυρίως των τεχνολογικών εργαλείων κατορθώνει να πολλαπλασιάσει προς μέγιστο άπειρο, αλλά και προς το ελάχιστο άπειρο τα μεγέθη θεώρησής του. Από την πλευρά των ανθρώπινων συνόλων **«αισθάνεται»** κυρίως όσα τον εγγίζουν συναισθηματικά... με τα ανθρώπινα σύνολα κυρίως, αλλά και με τους άλλους δυο σημαντικούς χώρους συνδέεται με **σχέσεις αλληλουχίας.** Οι σχέσεις αυτές στο επίπεδο του ανθρώπου λαμβάνουν μορφή **αξιών**, που σημαίνει ότι διατηρούνται σε **χρόνο και τόπο ουσιαστικά σταθερές.**

Σημαντική και συνάμα μοναδική ιδιότητα του ανθρώπου είναι το ότι με βάση την αναπτυγμένη του **συνείδηση**, που αναδύεται από μια ολιστική σύνθεση νοητικών, συναισθηματικών και πνευματικών ιδιοτήτων του, δίνει τη μοναδική **αρετή** να θεωρεί τόσο τον αντικειμενικό, όσο και τον ανθρώπινο κόσμο και μάλιστα και το εσωτερικό κόσμο, ως αντικείμενο έρευνας και γνώσης. **Αυτό καθίσταται δυνατόν, γιατί ο άνθρωπος βγάζει ένα είδος ενέργειας που τον οδηγεί σε ανώτερο επίπεδο θεώρησης.**

Με αυτή τη δυνατότητα κατορθώνει την **αυτογνωσία**, την προσέγγιση της **πραγματικότητας** και τη **μεταβλητότητα της κοινωνίας.** Παράλληλα μπορεί να **συνθέτει τη γνώση**, τα **συναισθήμα-**

τα και **βουλήσεις** προς στόχους που συνιστούν **αξίες**. Αυτή είναι η βασική ιδιότητα- ικανότητα [**αρετή**] που καθιστά τον **άνθρωπο συνειδητά εκπαιδευσιμο (homo educandus)**.

Ο άνθρωπος είναι το μοναδικό έμβιο ον που διαμορφώνει το καλούμενο **πρόσωπο**. Είναι ιδιότητες που αναδύονται από την αρμονική σύνθεση πολλών αρετών **γνωστικών, αισθητικών και ηθικών**. Ως **πρόσωπο** ο άνθρωπος επιγραμματικά θα λέγαμε : **σκέπτεται, αισθάνεται και ενεργεί**. Αυτά συνιστούν τα **τρία βασικά ενεργήματα, που συνθέτουν μια ανθρώπινη προσωπικότητα**. Αυτή θα θεωρήσουμε, ως **βασική δομή, στην οποία στη συνέχεια θα προσπαθήσουμε να δομήσουμε ως ένα πληρέστερο όλο**.

Το **σκέπτεσθαι**, ως αξία, είναι η φυσική, βιολογική, νοητική και ψυχική σύνδεση του ατόμου με το φυσικό κυρίως περιβάλλον και όχι μόνον. Ο άνθρωπος έχει το μοναδικό προσόν της **αυτοσυνειδησίας**, δηλαδή να θεωρεί και τον ίδιο τον εαυτό ως αντικείμενο γνώσης, αλλά και τους λοιπούς συνανθρώπους του, ως άτομα- πρόσωπα και ως σύνολα. Με το **σκέπτεσθαι δημιουργεί την αντίληψη της πραγματικότητας**, ως απόρροια της γνώσεως και εξασφαλίζει τις συνθήκες επιβιώσεώς του και ασφάλειας. Εκεί προσαρμόζει στο πλαίσιο των δυνατοτήτων του την ζωή του μέσα σε μια οικοφωλιά. Κύριο έργο αυτού του ενεργήματος είναι η **προσέγγιση της αλήθειας**. Ένα αίσθημα ασφάλειας δημιουργείται και αποφεύγεται το άγχος του στρες και του φόβου. Ήδη βρισκόμαστε στον **«αστερισμό της Αλήθειας»**. Το οπλοστάσιο είναι ευρύτατο. Ήδη υπάρχει μια συσσωρευμένη εμπειρία και γνώση του ανθρώπου από τότε άρχισε να καταγράφει και να μεταδίδει προφορικά στους επιγόνους του. Είναι το **πνευματικό καταπίστευμα** των προγόνων μας. Ένας πολύτιμος ξεχωριστός κόσμος που ήδη μπαίνουμε με τη δική μας προσπάθεια. Είναι ο χώρος της **φιλοσοφίας, των θρησκειών, των επιστημών**. Είναι κατά βάσει το «**βασιλείο**» του Λόγου.

Τα ερεθίσματα μέσω των αισθητηρίων οργάνων καταγράφονται ως **συγκινήσεις, συναισθήματα, ενδιαφέροντα και προκλήσεις μέσα στο εσωτερικό κόσμο μας**, όπου είναι καταγεγραμμένα και τα ορμώμεντα και ένστικτά μας, όπως και τα **εγγράμματα**[παλαιές] **συνήθειες και πεποιθήσεις**. Παρά το ότι θεωρούμε ως έδρα των συναισθημάτων την καρδιά, εντούτοις στην πραγματικότητα συνιστούν λειτουργίες του ίδιου του οργάνου της σκέψης, του **εγκεφάλου**. Τα **συναισθήματα σε συνδυασμό με τα εγγράμματα των εμπειριών**, αλλά και τις **ορμές** που έμφυτες ενυπάρχουν για την επιβίωσή μας, συμβάλλουν στη διαιώνιση του ανθρώπινου είδους και την ασφάλειά μας, καθόσον **παράγουν τις δυνάμεις ενέργειας και δράσεως**.

Τα συναισθήματα ενέργειας και δράσεως επηρεάζονται και εξισορροπούνται με τη δύναμη του **νου(λόγου)** και δημιουργούν **γόνιμο κλίμα ανάδυσσης αξιών, πεποιθήσεων και πιστεύω**. Στην περίπτωση ισορροπίας εσωτερικών επιθυμιών και επιδράσεων της εξωτερικής πραγματικότητας, (συμπεριλαμβανομένου και του ανθρώπινου περιβάλλοντος) ένα αίσθημα **ευεξίας και ηδονής αναπτύσσεται στο ψυχικό μας κόσμο**. Τότε λέμε ότι **βρίσκομαι το κάλλος και την ωραιότητα**. **Όλες οι αξίες, ως έννοιες σχέσεων με το περιβάλλον και κυρίως το ανθρώπινο έχουν θετικό χαρακτήρα, όταν οδηγούν σε πράξεις του αγαθού**.

Ένας διαρκής διάλογος **αλήθειας, ομορφιάς και αγαθού** μάς εξασφαλίζει τις **ασφαλείς, ωραίες και ωφέλιμες πεποιθήσεις και πιστεύω, που τελικά κρυσταλλώνονται ως υγιή εγγράμματα και πιστεύω στη ψυχή μας για περαιτέρω ανάπτυξη της προσωπικότητάς μας**. Αυτό συνιστά και το **προοίμιο της ανθρωπότητάς μας**.

Το **εντύχημα** είναι ότι έχουμε ένα υπέροχο όργανο με τεράστιες δυνατότητες τον **εγκέφαλο**, που διαρκώς **ανανεώνεται, δημιουργεί και προοδεύει**.

(στο επόμενο: «**Αστερισμός της αλήθειας**»)

Δημήτρης Κ. Μπάκας
21 Ιαν. 2022